

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
การสัมภาษณ์เชิงลึก

รายชื่อประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ศ.ดร. ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
2. ศ.(พิเศษ) จรรย์ ภักดีชนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
3. ดร.ฤทัย หงส์ศิริตุลาการศาลปกครอง
4. รศ.(พิเศษ) ดร.ประทีป ทับอรรถานนท์ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม
5. นายสัตยา อรุณธารี รองอัยการสูงสุด
6. นางสาวชลลดา คงภู อัยการจังหวัดชลบุรี
7. นายสุภัทร แสงประดับ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี 5 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก

1. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากอดีตถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีหลักการ ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้าง
3. สภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของไทยเป็นอย่างไร
4. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีอะไรบ้างและมีสาระสำคัญของกฎหมายอย่างไร
5. ข้อจำกัดที่เป็นปัญหาต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในขั้นตอนของการพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน คืออะไรบ้าง และส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างไร
6. ควรจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนหรือไม่ เพราะอะไร
7. ศาลสิทธิมนุษยชนควรสังกัดศาลใด
8. ข้อเสนอแนะหรือข้อแนะนำอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

รูปภาพตอบสัมภาษณ์เชิงลึก

ศ.ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศ.(พิเศษ) จรัญ ภัคดีชนากุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ดร.ฤทัย หงส์ศิริ
ตุลาการศาลปกครอง

รศ.(พิเศษ) ดร.ประทีป ทับอัตรานนท์
ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม

นายสัตยา อรุณชาติ
รองอธิการสูงสุด

นางสาวชลดา คงภู
อธิการจังหวัด

นายสุภัทร แสงประดับ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี 5 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ภาคผนวก ข
การร่วมออกแบบคำตามวิจัย (Co-design)

รายชื่อผู้เข้าร่วมออกแบบคำถามวิจัย (Co-design)

 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 SRIPATUM UNIVERSITY
 กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดการศึกษาอุดมศึกษาแห่งชาติและวิธีพิจารณาการศึกษาอุดมศึกษา
 รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design
 วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

รายชื่อผู้เข้าร่วม			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	ผอ. ธรรมศักดิ์ วัฒนศิริ	International College, Khon Kaen University	
2	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
3	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขต 2	
4	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	ม.ศ. ศรีปทุม	
5	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
6	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
8	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
9	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
10	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
11	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
12	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
13	ผ.ศ. วิมลทิพย์ อัครวิมล	สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	

 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 SRIPATUM UNIVERSITY
 กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดการศึกษาอุดมศึกษาแห่งชาติและวิธีพิจารณาการศึกษาอุดมศึกษา
 รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design
 วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

กลุ่มกระบวนการยุติธรรม			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	นางสาวฉวีพรพรรณ พิมพ์สุชา	นิติกรชำนาญการพิเศษ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา	
2	คุณเอกชัย มุ่งพิสุทธิ์	นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการพิเศษ	
3	นางสาว ญัฐนันท์ ศรีสมบูรณ์	อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาพระโขนง 1	
4	พ.ต.ท. ดร.ณรงค์ ศรีสุวรรณ	นักวิชาการอิสระ	
5	คุณวรรณชัย พรหมรัตน์	รองผู้อำนวยการกองคดีคุ้มครองผู้บริโภค กรมสอบสวนคดีพิเศษ	
6	คุณพัชรวิ อ้นทะวีรัมย์	ทนายความ	

 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 SRIPATUM UNIVERSITY
 กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดการศึกษาอุดมศึกษาแห่งชาติและวิธีพิจารณาการศึกษาอุดมศึกษา
 รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design
 วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

ประชาชนและนักศึกษามหาวิทยาลัย			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	คุณประสิทธิ์ ประวรรณะ	(ทนายความและผู้บริหารระดับสูงบริษัท ซูมิโตโม รัมเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด)	
2	คุณก้องเกียรติ สฤกษ์วิเศษศักดิ์	ผู้ช่วยทนายความของนายบวรเวท เต็มศิริภักดี	
3	นางสาวสุธิดา สาละพันธ์	ทนายความ	
4	คุณจุไรรัตน์ บัวทอง	(พนักงานบริหารทั่วไป) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (กลุ่มนิติการ)	
5	ผู้แทนสมาคมนักกฎหมายอาชญาวิทยา		
6	ผู้แทนมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา		

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งภาคีธรรมนุชนอนแห่งชาติและวิถีพิจารณาภาคีธรรมนุชนอน

รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design

วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	คุณสุภัทรา แสงประดับ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี 5 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	
2	ดร.มณฑาทิพย์ ชุมทอง	นักวิชาการพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง	
3	ดร.อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ	ผู้ตรวจกรมโยธาธิการและผังเมือง	
4	ดร.อมิตชา มาบัว	เจ้าหน้าที่กสิกรรมชำนาญการ	
5	นายกาญจน์ หนองสุข	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งภาคีธรรมนุชนอนแห่งชาติและวิถีพิจารณาภาคีธรรมนุชนอน

รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design

วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

กลุ่มนักวิชาการ			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	คุณสุชาติ ขวัญเกื้อ	ที่ปรึกษา กศ.ทช./อนุญาโตตุลาการ	
2	ศส.ดร.ฉัฐพงษ์ บุญเหลือ	รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีระญา ปรวปราม	อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์ มรภ.วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์	
4	พ.อ.ดร.ประเสริฐ แลงไผ่	นักวิชาการอิสระ	
5	พ.ด.ท. พงษ์ศักดิ์ อโนทัย	นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ	

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งภาคีธรรมนุชนอนแห่งชาติและวิถีพิจารณาภาคีธรรมนุชนอน

รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Co-design

วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

กลุ่มผสม 1			
ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน	ลายเซ็น
1	คุณสุภัทรา แสงประดับ	ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี 5 สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	
2	คุณสุชาติ ขวัญเกื้อ	ที่ปรึกษา กศ.ทช./อนุญาโตตุลาการ	
3	นางสาวฉนิษฐา พิเศษพิชชา	นิติกรชำนาญการพิเศษ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก	
4	คุณประสิทธิ์ ปรววรรณะ	(ทนายความและผู้บริหารระดับสูงบริษัท ซูมิโตโม ไรบเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด)	
5	คุณจุไรรัตน์ ปัทมทอง	(พนักงานบริหารทั่วไป) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (กลุ่มนิติกร)	
6			
7			

เอกสารนำเสนอการร่วมออกแบบคำถามวิจัย (Co-design)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

การร่วมออกแบบรับฟังความคิดเห็น (Participatory Design, CO-Design)

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชน แห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

โดย

รองศาสตราจารย์อนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย

หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2563

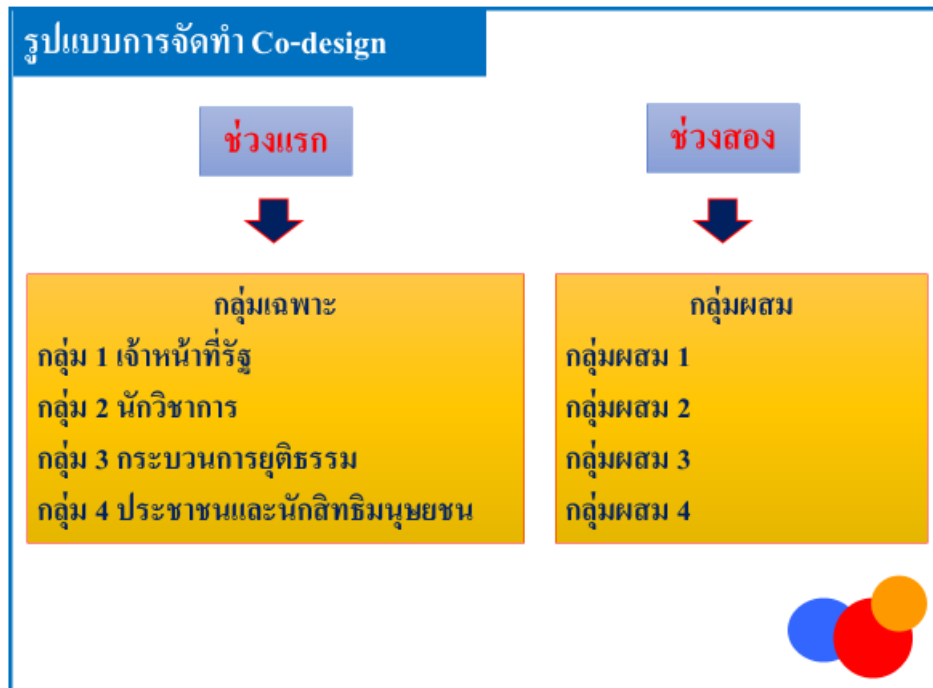
เป้าหมายของการจัดทำ Co-Design

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมทำ Co-Design ได้ร่วมกันออกแบบวิธี
พิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

➤ เพื่อนำคำตอบไปวิเคราะห์สำหรับ

“การจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดี
สิทธิมนุษยชน”

รูปแบบของกฎหมายวิธีพิจารณาความ

ประเด็น Co-design

1. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน (ผู้เสียหาย)
 - คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
 - อื่น ๆ
2. ระบบการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - ระบบกล่าวหา
 - ระบบไต่สวน
3. หน่วยงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน
 - พนักงานสอบสวน
 - คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

4. องค์คณะตุลาการ
 - จำนวน 3 คน
5. คุณสมบัติของตุลาการ
 - ตุลาการ 2 คน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยตำแหน่ง
 - ผู้เชี่ยวชาญ 1 คน
6. กระบวนการพิจารณาคดี
 - อำนาจสืบสวน สอบสวน และการออกหมายอาญา
7. การเยียวยา การชดเชยคืน และการฟื้นฟู
 - เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8. การอุทธรณ์คำพิพากษา
 - ให้เป็นที่สุด
 - อุทธรณ์ไปยังคณะตุลาการชุดใหญ่

ภาพการร่วมออกแบบคำถามวิจัย (Co-design)

ประธานกล่าวเปิดงานการร่วมออกแบบคำถามวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอ

การร่วมออกแบบคำถามวิจัยของกลุ่มเฉพาะ

การร่วมออกแบบคำถามวิจัยของกลุ่มผสม

ภาคผนวก ค
การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

รายชื่อผู้เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น

 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
 SRIPATUM UNIVERSITY
 กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลฎีกาถิรมนุษชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีถิรมนุษชน
 รายชื่อผู้เข้าร่วมจัดทำ Hearing
 วันเสาร์ที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2563 เวลา 09.00-16.00 น.

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่งหน่วยงาน	เบอร์โทรศัพท์	ลายเซ็น
1	นายวิคดี สุนทรบรรณาส	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมายและคดี สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน		
2	รองศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ประทีป ทัฬหีตานนท์	ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์	081-7511289	
3	ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกระบบและเรียนตามอัธยาศัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง		
4	รองศาสตราจารย์สุพล อธิประสาร	อาจารย์และนักวิจัยอิสระ		
5	นางสาววิญญา ม่วงมุตตรี	ผู้ช่วยนิติกรเทศบาลเมืองบางเขน		
6	นางสาวพรพรรณ วงศ์คงคำ			

7	นายกฤษณา ปรีชาชญ์		084-2511422	กฤษณา ปรีชาชญ์
8	นางสาวฉิมพลรัตน์ พิมพ์จุฑา	นิติกรชำนาญการพิเศษ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนครนายก		
9	คุณวรวรรณชัย พรหมรักษ์	รองผู้อำนวยการกองคดีคุ้มครองผู้บริโภค กรมสอบสวนคดีพิเศษ		
10	คุณจุไรรัตน์ บัวทอง	(พนักงานบริหารทั่วไป) สำนักงานสถิติแห่งชาติ (กลุ่มนิติการ)		
11	พ.อ.ดร.ประเสริฐ แดงไผ่	นักวิชาการอิสระ		
12	ดร.อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ	ผู้ตรวจกรมโยธาธิการและผังเมือง		
13	ดร.อนิทยา มานิว	เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ		
14	ดร.มณฑาทิพย์ ชุมทอง	นักวิชาการพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง		
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนพด ทองอิน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสำนักนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม		

3

16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจวรรณ ธรรมรัตน์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	089-8986669	LS
17	นางสาววิศกรณ น้อยนาถ	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	097-8218338	วิศกรณ
18	นายมาโนช สุขสังข์	อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	0849767267	manos
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิ่นวิษ ทัตถวิมล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	0959395145	pin
20	นายอภิษฎา พูนนวน	ทนายความ	061-0155229	อภิษฎา
21	นางสุชาดิ ขวัญเกื้อ	ทนายความ, อนุญาโตตุลาการ	089828-780	สุชาดิ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. ธนาธิป ชินะนาริน	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา		
23	นายนิรุท สุขพอด้า	พนักงานได้ส่วนระดับสูง สังกัดสำนักงานกฤษฎีกา		
24	นางสาวปานระดา วัชรสินธุ์	พนักงานอัยการ		

4

25	ดร.เอกพงษ์ สาน้อย	อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม		เอกพงษ์
26	คุณพัชรี อินทวิชิต	ทนายความ		พัชรี
27	คุณณัฐวิตรี หวังสุดดี	ทนายความและที่ปรึกษามารงาน สำนักงานทนายความณัฐวิตรี หวังสุดดี	0828141563	ณัฐวิตรี
28	ว่าที่พันตรี ชัยวัฒน์ วิโรจน์วงศ์	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ	0814564641	ชัยวัฒน์
29	นางสาวศรีรัตน์ มีทอง	นิติกรปฏิบัติการ	099-9154195	ศรีรัตน์
30	นางสาวอมรา มาตยาคุณ	นิติกรปฏิบัติการ	08297994-7	อมรา
31	นายอุกฤษฏ์ เกตุศักดิ์สิทธิ์	นิติกรปฏิบัติการ	091-4646699	อุกฤษฏ์
32	นายไพฑลัด ทองทวน	นิติกรปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนตำบลหมอนหิน อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา	078-918301	ไพฑลัด
33	ว่าที่ร้อยตรีหญิงสุจิตรา สุขจิต	เจ้าหน้าที่ HR Underwriter ธนาคารธนชาต	0819386901	สุจิตรา
34	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทรมาโน	ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน		นิสิต

5

35	นายภัทรพล ศรีผดุง				
36	นางสาวพริภา พรพัฒนะสกุลชัย				
37	นางสาววราลักษณ์ หิวงศน				
38	นางสาวอรสา คงคา				
39	นายศิครา ขจร				
40	นายไทยพร พงษ์ธริน				
41	ร.ต.อ.ณัฐพล จินตเดช				
42	ชนกฤต นิธิภาวรักษ์				
43	ศ.ล.ท.วิดิพัฒน์ อยู่เป็นนันทกุล				
44	สรวิทย์ โลกขุนทด				

6

45	นายปุ่นศักดิ์ ทองทวน				
46	นางสาวนัทธมน สุนทรเจริญนนท์				
47	นายณัฐกิตติ์ ทองขาว				
48	นางสาวไพโรประภาพร ศรีอยอดจิตร				
49	นางสาวรุ่งนภา งามบ้านกือ				
50	นายวิษณุ บุญประคอง				
52	นายชนนท สวัสดิ์ดิษฐ์				
53	นางสาวพิมพ์ญาลักษณ์ พานิชวัฒนา				
54	นางสาวจันทร์จิรา ไชงคำ				
55	นางสาวพัชรี อินทรวงศ์				

កម្មវិធីបង្កើនសមត្ថភាព

7

57	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-86791168	
58	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	0673456671	
59	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-2864569	
60	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	0819154238	
61	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-60699453	
62	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	021983452	
63	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	080179465	
64	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-803-6021	
65	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	0902674890	

ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	លេខទូរស័ព្ទ: 090-890 9000	
ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	លេខទូរស័ព្ទ: 090-9977250	
ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	លេខទូរស័ព្ទ: 0944792554	
ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	លេខទូរស័ព្ទ: 089 3554144	

8

56	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	089 3554144	
57	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	083 0899990	
58	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	089-2955080	
59	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	-	
60	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	087-0219310	
61	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	061-5585156	
62	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	089 9500832	
63	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	0673456671	
64	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-2864569	
65	ឈ្មោះ: វ៉ិ.ប៊ិ.ប៊ិ លីវ៉ិ	ស្ថាប័ន	081-86791168	

เอกสารนำเสนอการรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

มหาวิทยาลัยศรีปทุม
SRIPATUM UNIVERSITY

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

โดย

รองศาสตราจารย์อนันต์ เพียรวัฒนะกุลชัย

หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2563

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
2. การไม่มีองค์การศาลพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน และกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเฉพาะ
3. ปัญหาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญและข้อจำกัดด้านการรับคำร้องในการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน
4. ข้อจำกัดของอำนาจหน้าที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อจัดทำกฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์การทำ Hearing

- เพื่อให้ได้คำตอบจากการวิพากษ์ของกลุ่มองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมายและนักวิชาการเพื่อนำคำตอบไป “ปรับปรุงกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีองค์กรและวิธีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. มีศาลและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเฉพาะ
3. ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างสมบูรณ์ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research)
 - กฎหมายระหว่างประเทศ
 - กฎหมายต่างประเทศ
 - กฎหมายไทย
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
3. การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบคำถามวิจัย
(Participatory design, Co-design)
4. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การวิจัยเอกสาร (Documentary research)

ความหมาย แนวคิด หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการทำวิจัย

- สารสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน
- วิวัฒนาการและสถานการณ์ของสิทธิมนุษยชนในเหตุการณ์สำคัญของโลก
- เอกสารทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามหลักนิติรัฐ
- การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้องค์การสหประชาชาติ
- บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาค
- บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรตุลาการในการทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนในระดับประเทศ

กฎหมายระหว่างประเทศ

1. *Charter of the United Nations, Article 1*
2. *The Universal Declaration of Human Rights (UDHR)*
3. กติกาและอนุสัญญา
 - 3.1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (*International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR*)
 - 3.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (*International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR*)
 - 3.3 อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (*Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW*)
 - 3.4 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (*Convention on the Rights of the Child: CRC*)
 - 3.5 อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกประเภท (*Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: CERD*)
 - 3.6 อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (*Convention Against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT*)

3.7 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities หรือ CRPD)

3.8 อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance: CED)

3.9 อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (Convention on the Protection of the Rights of Migrants Workers and Member of their Families: CMW)

1. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, 1950

2. The Inter-American Court of Human Rights, 1967

3. The African Court on Human and Peoples' Rights, 2012

กฎหมายต่างประเทศ

1. Establishing the Ad Hoc Human Rights Court Republic of Indonesia, 2000
2. The Protection of Human Rights Act of India, 1993

รูปแบบของศาลต่างประเทศที่นำมาใช้เป็น Model การศึกษา

International Court of Justice :

ICJ

*European Court of
Human Right*

*Inter-American Court
of Human Rights*

*African Court on Human
and Peoples' Rights*

*Human Rights Court
Republic of Indonesia*

*Human Rights Court
Republic of India*

กฎหมายไทย

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542

- พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ พ.ศ. 2558
- กฎหมายจัดตั้งศาลอุทธรณ์พิเศษในศาลชั้นต้น ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลภาษีอากร ศาลแรงงาน ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และศาลล้มละลาย
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ประชากรสัมภาษณ์ จำนวน 7 ท่าน ได้แก่

1. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 2 ท่าน
2. รองอัยการสูงสุด จำนวน 1 ท่าน
3. ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ จำนวน 1 ท่าน
4. ตุลาการศาลปกครอง จำนวน 1 ท่าน
5. ผู้อำนวยการกองกฎหมายศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 1 ท่าน
6. อัยการจังหวัด จำนวน 1 ท่าน

การสัมภาษณ์เชิงลึก

ศ.ดร. ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ
คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ศ.(พิเศษ) จริญญา ภักดีธนากุล
คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ดร.อุทัย หงษ์ศิริ
คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

รศ.(พิเศษ) ดร.ประทีป
ทับอัฒจันทร์
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย
ศูนย์วิจัยภาษาและวัฒนธรรม

นายศศิตยา อรุณธารี
รองอธิการบดี

นางสาวชดดา คงภู
อธิการบดีจังหวัด

นายสุภัทร แสงประดับ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี 5
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบคำถามวิจัย (Participatory design, Co-design)

ประชากรร่วมออกแบบ 16 คน ประกอบด้วย

ชุดที่ 1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 4 คน
- กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 4 คน
- กลุ่มกระบวนการยุติธรรม จำนวน 4 คน
- ประชาชนและนักสิทธิมนุษยชน จำนวน 4 คน

ชุดที่ 2 ประชากรกลุ่มผสม จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ประชากรที่มาจาก
กลุ่มประชากรเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม ในสัดส่วนกลุ่มละ 1 ใน 4 ของจำนวนกลุ่ม
เฉพาะในแต่ละกลุ่ม

การมีส่วนร่วมออกแบบ-ร่วมออกแบบคำถามวิจัย (Participatory design, Co-design)

ผู้วิจัยนำเสนอ

ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มผสม

ประชากรร่วมถ่ายภาพหมู่

หลักเกณฑ์ในการจัดทำร่างกฎหมาย

การตรวจสอบร่างกฎหมายต้นแบบตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์
การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562
เพื่อตรวจสอบและพิจารณาการจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับ
หลักเกณฑ์ 9 ด้าน

วิจัยนี้อยู่ในด้านที่ 6 ว่าด้วย การพัฒนากฎหมายและส่งเสริมการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กฎหมายต้นแบบเพื่อการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบูรณาการจากการ
เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากเอกสารทั้งแนวคิด หลักการ
ทฤษฎี กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย
การสัมภาษณ์เชิงลึก การมีส่วนร่วมออกแบบและการรับฟังความคิดเห็น

เพื่อให้ได้คำตอบสำหรับการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบ (Model
Law) ว่าด้วย

“การจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน”

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน

“เป็นกฎหมายร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับในรูปแบบของ “ร่าง
พระราชบัญญัติ” โดยมีจำนวน 32 มาตรา และมีโครงสร้าง ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป (มาตรา 4-7)

หมวด 2 กระบวนพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา 8-24)

ส่วนที่ 1 บททั่วไป (มาตรา 7-9)

ส่วนที่ 2 สืบสวน (มาตรา 10-11)

ส่วนที่ 3 สอบสวน (มาตรา 12-14)

ส่วนที่ 4 การฟ้องคดี (มาตรา 14-17)

ส่วนที่ 5 การพิจารณาคดีของศาล (มาตรา 18-21)

ส่วนที่ 6 การคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน (มาตรา 21)

ส่วนที่ 7 การเยียวยา การชดเชยคืน และการฟื้นฟู (มาตรา 22-23)

**กฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ
วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน**

หมวด 3 คำพิพากษาและคำสั่งของศาล (มาตรา 24-29)

หมวด 4 บทเฉพาะกาล (มาตรา 30-32)

**ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ
วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.**

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...”	เพื่อให้เป็นกฎหมายเชิงกระบวนการหรือกฎหมายวิธีพิจารณาความให้ไปสู่สิทธิที่ได้รับรองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา	เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลใช้บังคับ

มาตรา	ร่างกฎหมายฉบับว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
3	<p>ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“สิทธิมนุษยชน” หมายความว่า สิทธิที่ได้รับตามธรรมชาติที่เป็นสาระสำคัญและมนุษย์ที่ต้องได้รับการเคารพ การเทิดทูลไว้สูงสุดและประชาชนทุกคนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายระเบียบ กฎ ข้อบังคับ เพื่อที่จะปกป้องศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์</p> <p>“การละเมิดสิทธิมนุษยชน” หมายความว่า การกระทำที่เป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p>	<p>เพื่อให้การให้คำนิยามความหมายเฉพาะสำหรับกฎหมายฉบับนี้ เพื่อกำหนดขอบเขตของกฎหมายให้มีความชัดเจนและสร้างความเข้าใจ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายฉบับว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>“คดีละเมิดสิทธิมนุษยชน” หมายความว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะตามหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และให้หมายความรวมถึง คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามความเห็นของตุลาการผู้รับคำร้องด้วย</p> <p>“การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งทำลายหรือทำลายล้างกลุ่มชาติพันธุ์ เชื้อชาติ หรือกลุ่มศาสนา และให้หมายความรวมถึง การกระทำที่เกิดขึ้น ส่วนใดส่วนหนึ่งอย่างกว้างขวางหรือเป็นระบบการโจมตีโดยตรงต่อพลเรือนในทุกรูปแบบ</p>	

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>“การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีลักษณะเฉพาะ” หมายความว่า การกระทำต่อสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่ฟังสงวนไว้ของมนุษย์ทุกคน และรักษาไว้มิให้บุคคลอื่นมาล่วงละเมิดได้</p> <p>“การสอบสวน” หมายความว่า กระบวนการดำเนินคดีเพื่อระบุตัวบุคคลหรือสิ่งอื่นใดของเหตุการณ์ที่สงสัยว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะโดยการสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“ศาล” หมายความว่า ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>	

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
หมวด 1 บททั่วไป		
4	ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นศาลชำนาญพิเศษตามเขตอำนาจทั่วไปของศาลรัฐธรรมนูญ	เพื่อให้เห็นว่าศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นศาลชำนาญพิเศษในศาลรัฐธรรมนูญและเป็นศาลถาวรมิใช่ศาลเฉพาะคดี
5	ศาลมีอำนาจในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะ	เพื่อกำหนดเขตอำนาจ (Jurisdiction) ของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและบุคคลผู้สามารถใช้สิทธิฟ้องต่อศาลสิทธิมนุษยชน

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
6	การพิจารณาและวินิจฉัยคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนห้ามมิให้ดำเนินการกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี นับแต่วันกระทำความผิด เว้นแต่เป็นการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะ	เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก
7	การละเมิดสิทธิมนุษยชนให้หมายความรวมถึงอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และอาชญากรรมที่กระทำต่อมนุษยชาติด้วย	เพื่อกำหนดคำจำกัดความของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะ

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
หมวด 2		
กระบวนการพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ		
ส่วนที่ 1 บททั่วไป		
8	วิธีพิจารณาคดีที่พระราชบัญญัตินี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ว่าด้วย การจับ การค้น การควบคุมตัว การปล่อยตัวชั่วคราว มาใช้บังคับโดยอนุโลม	เพื่อเป็นการอุดช่องว่างทางกฎหมาย ในกระบวนการพิจารณาความโดยถือว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกระบวนการพิจารณากฎหมายทั่วไปและให้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเป็นกฎหมายเฉพาะ

มาตรา	ร่างกฎหมายฉบับแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
9	<p>คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจยื่นคำขอต่อศาลเพื่อออกหมายจับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบสวนบุคคลใด ๆ ที่มีหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอที่จะสงสัยว่าเป็นผู้กระทำความผิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะ</p> <p>ให้พนักงานสอบสวนทำการจับกุมตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งตามคำสั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยให้ระบุนผู้ต้องสงสัยตามหมายจับเกี่ยวกับตัวตนตามข้อสงสัย เหตุแห่งการจับ และพื้นที่ของการสอบสวน พร้อมกับอธิบายพอสังเขปของการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรงหรือมีลักษณะเฉพาะและมีข้อสงสัยว่าได้กระทำความผิด และให้แจ้งการจับผู้ต้องสงสัยไปยังครอบครัวของผู้ต้องหา ก่อนหรือภายหลังที่ได้จับกุม</p>	<p>เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการจับกุมเพื่อประกอบการรวบรวมพยานหลักฐานและกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายฉบับแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 2 การสืบสวน		
10	<p>การสืบสวนในคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือหน่วยงานมอบหมาย</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจดำเนินการแต่งตั้งผู้สืบสวนเฉพาะเรื่อง ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐและ/หรือมีองค์ประกอบเป็นหน่วยงานภาครัฐก็ได้</p> <p>ในการรับตำแหน่งของพนักงานสืบสวนเฉพาะเรื่องต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นผู้มิใช่สัญชาติไทย (2) มีอายุไม่น้อยกว่า 40 ปี และต้องไม่เกิน 65 ปี (3) จบการศึกษาปริญญาโททางกฎหมาย เนติบัณฑิตไทยหรือเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นกรณีเฉพาะ (4) มีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง (5) เป็นผู้ที่มีความมั่นคง ซื่อสัตย์ ยุติธรรมและมีคุณลักษณะที่ดี และ (6) มีความรู้และมีความเป็นห่วงเป็นใยต่อสิทธิมนุษยชน 	<p>เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ คุณสมบัติ และหลักเกณฑ์ในการสืบสวน</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
11	<p>การสืบสวนที่ระบุไว้ในมาตรา 10 ต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อค้นพบและแจ้งไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยระยะเวลาดังกล่าวอาจขยายได้ไม่เกิน 90 วัน โดยประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ถ้าระยะเวลาตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลงก่อนการสืบสวนเสร็จสมบูรณ์ การสืบสวนอาจขยายระยะเวลาได้ไม่เกิน 60 วัน โดยประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ถ้าช่วงระยะเวลาตามวรรคสองและวรรคสามสิ้นสุดลง ถ้าปรากฏว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอหรือไม่พบการกระทำความคิดที่ได้รับความเสียหายจากการสืบสวน ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจออกคำสั่งให้ยุติการสืบสวนก็ได้</p> <p>เมื่อมีการออกคำสั่งให้ยุติการสืบสวน อาจมีการสืบสวนใหม่ได้ถ้ามีพยานพินิจอื่นเพิ่มเติมหรือพยานหลักฐานใหม่สนับสนุนข้อค้นพบการสืบสวน</p>	<p>เพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาในการสืบสวน และ</p> <p>หลักการตรวจสอบการสืบสวน</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
11(ต่อ)	<p>ในกรณีที่การสืบสวนสิ้นสุดตามคำสั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ได้รับการยอมรับโดยผู้เสียหาย หรือครอบครัวผู้เสียหายหรือครอบครัวตามสายโลหิตหรือโดยการสมรส ย่อมมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถึงเหตุแห่งการที่ไม่สมควรยุติการสืบสวน ทั้งนี้ ไม่ตัดอำนาจผู้ร้องในการเสนอพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนเหตุการณ์ไม่สมควรยุติการสืบสวน หรือเสนอพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนการสืบสวนก็ได้</p> <p>ในกรณีที่ประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นด้วยกับคำร้องตามวรรคห้า ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสืบสวนต่อไป</p> <p>ในกรณีที่ประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่เห็นด้วยกับคำร้องตามวรรคห้า ให้ประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยกคำร้องเสีย และคำสั่งของประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นที่สุด</p>	

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 3 การสอบสวน		
12	<p>การสอบสวนต้องกระทำโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พบ เกิด หรืออ้าง เชื่อว่าได้เกิด หรือจากการกล่าวโทษความคิดละเมิดสิทธิมนุษยชน</p> <p>ในการสอบสวนตามวรรคหนึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและหน่วยงานราชการอื่นเพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมพยานหลักฐานก็ได้</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตอำนาจของหน่วยงานผู้ทำการสอบสวนและหน่วยงานร่วมทำการสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
13	<p>ในการดำเนินการสอบสวนตามมาตรา 12 ผู้สอบสวนหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ดำเนินการเข้าไปสอบสวนหรือตรวจสอบเหตุการณ์ที่เกิดเหตุตามลักษณะหรือขอบเขตที่สามารถสงสัยได้ตามเหตุอันสมควรของการละเมิดสิทธิมนุษยชน (2) รับรายงานหรือข้อร้องเรียนจากปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเกี่ยวกับเหตุการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนและตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานตามข้อร้องเรียนแม้ข้อร้องเรียนนั้นจะไม่ปรากฏชื่อ หรือสถานที่ก็ตาม (3) เรียกให้ผู้ร้องเรียน ผู้เสียหาย พยานหรือเรื่องร้องเรียนที่ต้องการและฟังคำแถลงของผู้มาให้ถ้อยคำ (4) จับ ค้น ควบคุมตัวบุคคล และยึดสิ่งของที่ประโยชน์ในการสอบสวน (5) ทบทวนและรวบรวมรายงานจากพื้นที่เกิดเหตุและพื้นที่อื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร 	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตอำนาจของหน่วยงานผู้ทำการสอบสวนและหน่วยงานร่วมทำการสอบสวนคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
13 (ต่อ)	(6) เรียกให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือทำการรับรองเอกสารตามความจำเป็น (7) ดำเนินการใด ๆ ที่จำเป็นต่อการสอบสวน และการตรวจสอบเอกสาร ดำเนินการค้นหาและยึด ตรวจสอบสถานที่ บริเวณ อาคาร และสถานที่อื่น ๆ ที่ผู้เกี่ยวข้องได้ครอบครองหรือเป็นเจ้าของ	
14	ถ้าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วว่ามีพยานหลักฐานเบื้องต้นเพียงพอว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นให้สรุปข้อค้นพบจากการสอบสวนตามความเห็นของคนไปยังอัยการสูงสุด ในกรณีที่อัยการสูงสุดได้พิจารณาข้อค้นพบตามวรรคหนึ่งแล้วเห็นว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอในการฟ้องคดีให้ฟ้องคดีต่อศาลไปตามเนื้อหาของคดี แต่ถ้าเห็นว่า พยานหลักฐานยังไม่เพียงพอให้แจ้งไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพร้อมกับแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสอบสวน และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับข้อค้นพบจากอัยการสูงสุด	เพื่อกำหนดหน่วยงานผู้มีอำนาจในการฟ้องคดี และการสอบสวนเพิ่มเติม

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 4 การฟ้องคดี		
15	การฟ้องร้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องกระทำโดยอัยการสูงสุด ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจแต่งตั้งพนักงานอัยการเฉพาะคดีก็ได้ ก่อนที่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่พนักงานอัยการเฉพาะคดีต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ (1) เป็นพนักงานอัยการ (2) มีอายุไม่น้อยกว่า 40 ปี แต่ไม่เกิน 65 ปี (3) จบการศึกษาปริญญาโททางกฎหมาย เนติบัณฑิตไทยหรือปริญญาโทเทียบเท่าที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (4) เป็นผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณลักษณะที่ดี และ (5) เป็นผู้ซึ่งมีความมั่นคง ซื่อสัตย์ ยุติธรรมและมีคุณลักษณะที่ดี และ (6) มีความรู้และมีความเป็นห่วงเป็นใยต่อสิทธิมนุษยชน	เพื่อกำหนดคุณสมบัติของหน่วยงานฟ้องคดี

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
16	การฟ้องคดีตามที่ระบุไว้ในมาตรา 15 ต้องกระทำให้เสร็จสมบูรณ์ภายในไม่เกิน 70 วัน นับแต่วันที่พนักงานอัยการรับคำฟ้อง	เพื่อกำหนดเวลาในการฟ้องคดี
17	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจขอรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรจากอัยการสูงสุดเกี่ยวกับความคืบหน้าในการฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ได้	เพื่อให้เป็นการคานอำนาจระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและอัยการสูงสุด

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 5 การพิจารณาคดีของศาล		
18	คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาโดยศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การพิจารณาคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการโดยผู้พิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จำนวน 3 คน เป็นองค์คณะ ประกอบด้วย 2 คนเป็นผู้พิพากษาจากศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี และอีก 1 คนเป็นผู้พิพากษาเฉพาะคดี องค์คณะผู้พิพากษตามวรรคสองให้ผู้พิพากษาศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นหัวหน้าคณะ	เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนในการพิจารณาพิพากษาคดี
19	ผู้พิพากษาเฉพาะคดีต้องได้รับการแต่งตั้งหรือปลดออกโดยประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งผู้พิพากษาเฉพาะคดี

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
20	<p>การแต่งตั้งผู้พิพากษาเฉพาะคดีต้องเป็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) เป็นผู้พิพากษาศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง (2) มีความซื่อสัตย์สุจริต (3) มีอายุไม่น้อยกว่า 45 ปี (4) จบการศึกษาระดับปริญญาโททางกฎหมาย เนติบัณฑิตไทยหรือปริญญาโทสาขาอื่นที่มีความเชี่ยวชาญทางกฎหมาย (5) มีสุขภาพจิตใจและร่างกายที่แข็งแรง (6) เป็นผู้ซึ่งมีความมั่นคง ซื่อสัตย์ ยุติธรรมและมีคุณลักษณะที่ดี และ (7) มีความรู้และมีความเป็นห่วงเป็นใยต่อสิทธิมนุษยชน 	เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้พิพากษาเฉพาะคดี

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 6 การคุ้มครองผู้เสียหายและพยาน		
21	<p>ผู้เสียหายและพยานทุกคนผู้ถูกระทำจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางกายและจิตใจจากการคุกคาม การก่อวินาศกรรม ทำให้หวาดกลัว และทำร้ายโดยบุคคลใดก็ตาม</p> <p>การปกป้องตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ใช้บังคับและเป็นหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือของรัฐตามอำนาจหน้าที่ของตนเพื่อสร้างให้เกิดความปลอดภัยโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายในการจัดการให้ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558</p> <p>บทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการคุ้มครองพยานจะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบของรัฐ</p>	เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เสียหายและพยานในกระบวนการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 7 การเยียวยา การชดใช้คืน และการฟื้นฟู		
22	<p>ผู้เสียหายที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือผู้รับมรดกต้องได้รับค่า ทดแทน ชดใช้คืน และการฟื้นฟู</p> <p>ค่าทดแทน ค่าชดใช้คืน และค่าฟื้นฟูตามวรรคหนึ่งต้องกำหนดไว้ ในคำวินิจฉัยของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>บทบัญญัติว่าด้วยค่าทดแทน ค่าชดใช้คืน และการฟื้นฟูต้องอยู่ ภายใต้ระเบียบของรัฐ ทั้งนี้ให้ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ตาม พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 และเป็นหน้าที่ของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการเรียกร้องค่าเสียหายแทน ผู้เสียหาย</p>	<p>เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายในทาง แห่งที่จะได้รับการเยียวยา โดยไม่ต้องนำคดีไปฟ้องคดี แห่งอื่น</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
23	<p>ผู้บัญชาการทหารหรือบุคคลผู้กระทำการบัญชาการต้องรับผิดชอบ ต่อการกระทำภายในขอบอำนาจการพิจารณาคดีของศาลสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติที่ได้ใช้อำนาจควบคุมและสั่งการตามลักษณะของ อาชญากรรมโดยไม่ถูกต้องในการใช้กองกำลัง โดยผู้บัญชาการทหาร หรือบุคคลผู้กระทำการบัญชาการ หรือภายใต้พฤติการณ์ที่จะยอมรับ การใช้กำลังกระทำความผิดหรือการกระทำความผิดอย่างร้ายแรงต่อ บุคคลผู้อยู่ภายใต้บังคับ</p> <p>ทหาร ตำรวจและพลเรือนมีหน้าที่รับผิดชอบในการละเมิดสิทธิ มนุษยชน อันเกิดจากการกระทำผิดตามคำสั่งและควบคุมในฐานะ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นผลมาจากการกระทำตามคำสั่งหัวหน้า และเป็น ผลจากการควบคุมโดยหัวหน้าคนดังกล่าวหรือควรจะได้รู้ข้อมูลชัด ว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้กระทำผิดหรือก่อให้เกิดการกระทำละเมิด สิทธิมนุษยชน</p>	<p>เพื่อกำหนดความผิดของผู้ บัญชาการและผู้ที่อยู่ใต้ บัญชาการ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
หมวด 3 คำพิพากษาและคำสั่งของศาล		
24	<p>เมื่อการพิจารณาคดีเสร็จสิ้นลง ศาลต้องปิดกระบวนการพิจารณาคดีเพื่อทำการปรึกษาหารือและทำคำพิพากษา โดยต้องกระทำภายใน 90 วันนับแต่วันที่ปิดกระบวนการพิจารณา</p> <p>ในการปรึกษาหารือของศาลต้องบันทึกไว้ในภาพถ่ายและเก็บไว้เป็นความลับ และตุลาการที่เป็นสมาชิกขององค์คณะตุลาการเท่านั้นที่จะเข้าร่วมปรึกษาหารือได้</p> <p>การตัดสินใจของศาลต้องกระทำโดยเสียงข้างมากขององค์คณะที่มีอยู่ ผู้พิพากษาของศาลคนใดที่ได้พิจารณาคดีอาจทำความเห็นส่วนตัวของตนก็ได้หรือแสดงความเห็นแย้งก็ได้</p>	<p>เพื่อกำหนดให้คณะตุลาการทำการปรึกษาหารือในทางคดีระหว่างกันอันจะเป็นประโยชน์ในการทำคำพิพากษา</p>
25	<p>การทำคำพิพากษาทุกครั้งจะต้องระบุเหตุผลเสมอ ชื่อตุลาการที่มีส่วนในการปรึกษาหารือ</p> <p>คำพิพากษาคต้องลงนามตุลาการองค์คณะทุกคนและรับรองโดยประธานตุลาการศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและนายทะเบียนต้องอ่านโดยเปิดเผยในศาลและแจ้งล่วงหน้าให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องทราบ</p>	<p>เพื่อกำหนดให้การเขียนคำพิพากษาคต้องแสดงเหตุผลของการพิพากษา</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
26	<p>คำพิพากษาของศาลให้เป็นที่สุด และผูกพันองค์กรนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ คู่ความ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>เพื่อกำหนดขอบเขตของคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>
27	<p>คำพิพากษาคต้องมีเนื้อหาดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) วันฟ้องคดีต่อศาล (2) ชื่อคู่กรณี (3) ชื่อตัวแทนของคู่กรณี (4) รายงานโดยย่อของกระบวนการพิจารณา (5) คำรับสารภาพของคู่กรณีและข้อเรียกร้องของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (6) รายงานข้อเท็จจริงแห่งคดี (7) ข้อกฎหมาย (8) การปฏิบัติตามคำพิพากษา (9) คำสั่งเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย (ถ้ามี) (10) จำนวนองค์คณะตุลาการ 	<p>เพื่อกำหนดรูปแบบของคำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
27(ต่อ)	(11) รายการเนื้อหาของคำพิพากษา (12) การกำหนดการใช้ความเสียหายอาจแยกต่างหากก็ได้	
28	ศาลต้องแจ้งให้คู่กรณีได้ทราบถึงผลแห่งคดี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคำพิพากษาโดยรับรองความแท้จริงของอำนาจถูกต้องด้วย	เพื่อกำหนดหน้าที่ของศาลในการแจ้งคำพิพากษา
29	คำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุดต้องเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการเผยแพร่คำพิพากษาของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา	ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
หมวด 4 บทเฉพาะกาล		
30	การละเมิดสิทธิมนุษยชนได้เกิดขึ้นก่อนการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้จะต้องพิจารณาและวินิจฉัยโดยศาลสิทธิมนุษยชนเฉพาะคดี ศาลสิทธิมนุษยชนตามวรรคหนึ่งต้องเป็นรูปแบบตามความเห็นของประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้ศาลสิทธิมนุษยชนเฉพาะคดีตามวรรคหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นก่อนการบังคับใช้กฎหมาย
31	การพิจารณาคดีและกระบวนการพิจารณาของศาลสิทธิมนุษยชนเฉพาะคดีต้องเป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เป็นดุลพินิจของประธานศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และภาพลักษณ์ของประเทศ	เพื่อกำหนดขอบเขตของการพิจารณาคดีของศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในอดีต

มาตรา	ร่างกฎหมายฉบับว่าด้วยการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและ วิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ...	หลักการและเหตุผล
32	ถ้ามีการจัดตั้งศาลแล้วก็มีสถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย เป็นการเฉพาะของศาล	เพื่อกำหนดสถานที่ในการ ควบคุมตัวผู้ต้องหาหรือ จำเลย

ภาพการรับฟังความคิดเห็น

ภาคผนวก ง
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 30/2553

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๓๐/๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ (๑) ว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ร้อง เสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ (๑) ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า

ผู้ร้องได้รับหนังสือร้องเรียนจากนายศิริมิตร บุญมูล ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ว่า เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ นายศิริมิตร บุญมูล ได้สมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี ๒๕๕๒ รุ่น ๕๘ และรับการตรวจร่างกายแล้ว ต่อมาคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบปรากฏว่าไม่มีรายชื่อของตน จึงมีหนังสือขอทราบเหตุผลในการตัดสิทธิสอบ สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือแจ้งว่า ก.ต. ได้พิจารณาคุณสมบัติในการสมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา กรณีของนายศิริมิตร บุญมูล แล้ว มีมติไม่รับสมัครเนื่องจากสภาพร่างกายและจิตใจไม่เหมาะสม ต่อการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐)

นายศิริมิตร บุญมูล เห็นว่า การตัดสิทธิสอบตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) โดยอ้างว่า ตนเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพร่างกายหรือความพิการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตน บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ ส่วนที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๕ ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นั้น เป็นการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เพิ่มข้อความในมาตรา ๓๐ วรรคสาม ให้การเลือกปฏิบัติต่อผู้มีร่างกายพิการจะกระทำมิได้ จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ และได้ส่งคำร้องขอให้ผู้ร้องใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ผู้ร้องเห็นว่า คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๔๕ ของศาลรัฐธรรมนูญเป็นการวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่เนื่องจากปัจจุบันได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยบทบัญญัติมาตรา ๓๐ มีหลักการเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ แต่มีการเพิ่มเติมคำว่า “ความพิการ” ไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคสาม ซึ่งไม่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาก่อน ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ผูกพันผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า ผู้ร้องจึงสามารถรับเรื่องร้องเรียนนี้ไว้พิจารณาต่อไปได้ และเห็นว่าพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ที่บัญญัติว่า “...หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ...” นั้น เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางโดยการอ้างเหตุความเหมาะสม ซึ่งอาจเป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลพินิจและเกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้สมัครบางคนเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการซึ่งต้องห้าม

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นเรื่องใดหรือประเด็นใดที่ได้มีการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เป็นเรื่องหรือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องหรือประเด็นดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้ สำหรับเรื่องและผู้ร้องเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๕ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงหลักการความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพียงแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม ได้บัญญัติข้อความว่า “ความพิการ” เพิ่มเติม อันเป็นหลักการสำคัญที่มุ่งหมายมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการ เมื่อผู้ร้องเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เฉพาะหลักการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม จึงเป็นเรื่องหรือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยพิจารณาวินิจฉัยมาก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ และกรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๘) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค โดยมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” เหตุที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ วรรคสาม ได้เพิ่มหลักการใหม่ที่สำคัญในการคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องของ “ความพิการ” เนื่องจากจากความพิการมิได้อยู่ในกลุ่ม “สภาพทางกายหรือสุขภาพ” ซึ่งเป็นการมองคนพิการว่าเป็นผู้ป่วยที่ผิดปกติและต้องได้รับการดูแล แต่ในระดับสากลยอมรับกันว่าความพิการเป็นผลจากความสัมพันธ์ระหว่างคนพิการกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มิได้เอื้ออำนวยให้คนพิการใช้ชีวิตแบบคนปกติทั่วไปได้ และควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อคนพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานอย่างเท่าเทียม และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขเช่นบุคคลทั่วไป ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการไว้หลายประการ เช่น ผู้พิการหรือทุพพลภาพต้องได้รับสิทธิในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่นตามมาตรา ๔๙ ผู้พิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามมาตรา ๕๔ และในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎร

มิได้พิจารณาโดยกรมการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วย
ผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลผู้พิการหรือทุพพลภาพด้วยตามมาตรา ๑๕๒ เป็นต้น

ภายหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบ
ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ แล้ว ประเทศไทย
ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with
Disabilities : CRPD) ของสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลบังคับให้ประเทศไทย
ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ระบุไว้ในอนุสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา
และอนุสัญญาดังกล่าวมีการกล่าวถึงลักษณะ “ความพิการ” และขอบเขตของ “การเลือกปฏิบัติ
เพราะเหตุแห่งความพิการ” ไว้ ประเทศไทยจึงต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามพันธกรณีทั่วไปในอนุสัญญา ข้อ ๔
ที่ต้องออกมาตรการทางกฎหมายและดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย
กฎระเบียบ จารีตประเพณีและทางปฏิบัติที่มีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ และในอนุสัญญา
ข้อ ๕ ความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ ได้กำหนดให้รัฐภาคีห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งปวง
เพราะเหตุแห่งความพิการ และประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม
และมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทั้งปวง และเพื่อเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียม
และจัดการเลือกปฏิบัติ อนุสัญญาดังกล่าวยังกำหนดให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวง
เพื่อประกันว่าจะจัดให้มีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล ทั้งนี้ อนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดไว้ในข้อ ๑ ว่า
คนพิการ (persons with disabilities) หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ
สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวาง
การมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น และอนุสัญญาดังกล่าว
ได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ” ไว้ว่า หมายถึงความแตกต่าง
การกีดกัน หรือการจำกัดบนพื้นฐานของความพิการซึ่งมีความมุ่งประสงค์หรือส่งผลให้เป็นการเสื่อมเสีย
หรือทำให้ไร้ผลซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวง
บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นพลเมือง
หรือด้านอื่น รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

และได้กำหนดนิยามของคำว่า “การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล” ไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงที่จำเป็นและเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินสมควรหรือเกินสัดส่วน เฉพาะในกรณีที่เป็น เพื่อประกันว่าคนพิการได้อุปโภคและใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น เมื่อประเทศไทยเป็นรัฐภาคีสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติแล้ว หน่วยงานของรัฐ จึงมีหน้าที่ตามพันธกรณี ข้อ ๒๗ (เอ) ที่กำหนดว่า ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ ในทุกด้านที่เกี่ยวกับการจ้างงาน รวมถึงเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคคล การว่าจ้าง และการจ้างงาน การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และสภาพการทำงานที่สุขอนามัยและปลอดภัย และ (จี) ที่กำหนดให้ว่าจ้างคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น การที่หน่วยงานของรัฐ จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับบุคคลเข้าทำหน้าที่ในตำแหน่งใด ย่อมต้องคำนึงถึงพันธกรณีตามอนุสัญญา ดังกล่าวด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ได้บัญญัติเป็นหลักการว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน จะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุ แห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการมิได้ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ได้บัญญัติเป็นหลักการว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น ทั้งจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดความหมายของ “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัด ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้

ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด ซึ่งความหมายของ “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตั้งแต่การสอบคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนตำแหน่ง การลงโทษ จนถึงการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษา โดยกำหนดเรื่องการคัดเลือกผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษาไว้ในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ว่า “ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับ การคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... (๑๐) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ หรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในระเบียบของ ก.ต.” และกำหนดเรื่องการแต่งตั้งผู้พิพากษาไว้ในมาตรา ๑๕ ว่า “ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาล จะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา และได้รับการศึกษาอบรมจากสำนักงานศาลยุติธรรมมาแล้วตามระยะเวลาที่ประธานศาลฎีกากำหนด โดยความเห็นชอบของ ก.ต. แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผลของการศึกษาอบรมเป็นไปตามมาตรฐาน ของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบ และความประพฤติที่เหมาะสมจะเป็นผู้พิพากษา ...” และกำหนดเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษา ไว้ในมาตรา ๓๒ โดยมีสาระสำคัญว่าด้วยการให้ข้าราชการตุลาการพ้นจากตำแหน่ง เช่น ถูกสั่งให้ออกจากราชการตาม (๖) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีผลของการศึกษาอบรมยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม หรือเป็นข้าราชการที่บกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่สมควรที่จะให้คงเป็นข้าราชการตุลาการต่อไป หรือเจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสม่ำเสมอ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) เป็นต้น

การที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ให้ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับ การคัดเลือกพิเศษ เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม “...มีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ...” นั้น คำว่า “กายหรือจิตใจไม่เหมาะสม”

อยู่ในกรอบความหมายของคำว่า “คนพิการ” ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ โดยมีลักษณะเป็นการกำหนดลักษณะทางกายและจิตใจที่ไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการไว้อย่างกว้างขวางไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน นำไปสู่การใช้ดุลพินิจที่ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ในที่สุด กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น ต้องมีขอบเขตชัดเจนแน่นอน เช่น อาจกำหนดว่า มีลักษณะทางกายและจิตใจที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการตุลาการได้เพียงใด เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนทราบว่ากฎหมายดังกล่าวต้องการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดบ้าง และต้องสอดคล้องกับหลักแห่งความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของสังคมโดยรวมมากกว่าประโยชน์ขององค์กร ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นใช้บังคับก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บทบัญญัติบางมาตราแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่รัฐธรรมนูญได้มุ่งคุ้มครองคนพิการให้ได้รับสิทธิและความเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการศึกษา การทำงาน และการประกอบอาชีพ บทบัญญัติมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเปิดโอกาสให้มีการใช้ดุลพินิจกว้างขวางเกินความจำเป็นอันอาจส่งผลให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการได้ การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการไว้ในขั้นตอนการรับสมัครบุคคลเพื่อสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตุลาการ โดยให้เป็นดุลพินิจของ ก.ต. ในการพิจารณาความเหมาะสมของบุคคลที่จะให้มีสิทธิสมัครสอบคัดเลือกเป็นข้าราชการตุลาการหรือไม่นั้น เป็นการตัดสิทธิคนพิการตั้งแต่ต้น โดยไม่เปิดโอกาสให้คนพิการสามารถสอบคัดเลือกได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป และไม่มีโอกาสแสดงความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานนั้นเสียก่อน ทั้งภารกิจหลักตามอำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลยุติธรรม คือ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และต้องนั่งพิจารณาโดยครบองค์คณะ ความพิการจึงมิได้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จะเป็นข้าราชการตุลาการ ที่จะมีผลต่อการให้ความเป็นธรรมแก่คู่ความหรือผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) ในส่วนที่บัญญัติให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามว่า “มีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ”

หน้า ๑๐๒

เล่ม ๑๒๙ ตอนที่ ๑๐๐ ก ราชกิจจานุเบกษา ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕

จึงขัดต่อสิทธิของคนพิการในการเข้าทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการของสหประชาชาติ และเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑๐) เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...มีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ...” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม

นายสันต์ สร้อยพิสุทธิ์	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ ภักดีธนากุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรูญ อินทจาร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายเฉลิมพล เอกอุรุ	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายชัช ชลวร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายนุรักษ์ มาประณีต	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายบุญส่ง กุลบุปผา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายสุพจน์ ไข่มุกด์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ภาคผนวก จ
คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ 142/2547

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ต. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ.๑๑๖/๒๕๔๖
คดีหมายเลขแดงที่อ.๑๔๒ /๒๕๔๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๓๐ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

ระหว่าง	นายศิริมิตร บุญมูล	ผู้ฟ้องคดี
	คณะกรรมการอัยการ	ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๑๑๙/๒๕๔๔
หมายเลขแดงที่ ๘๑๖/๒๕๔๖ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีประกอบวิชาชีพทนายความมาตั้งแต่ปี
พ.ศ. ๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเนื่องจาก
เมื่อประมาณเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับสมัคร
สอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔

/ซึ่งผู้ฟ้องคดี...

ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศดังกล่าว จึงได้ยื่นใบสมัครต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับใบสมัครสอบคัดเลือกเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ได้ลำดับหมายเลขสมัครที่ ๑๒๗๗/๒๕๔๔ โดยหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครแล้ว นายสุเทพ สนชัยเลิศ อัยการจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ ถึง คณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย รับรองสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความเลขที่ ๗๑๔/๒๕๓๙ ปัจจุบันประกอบวิชาชีพ ทนายความประจำ ณ ศาลจังหวัดกำแพงเพชร มีสุขภาพแข็งแรง และความสามารถที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งอัยการได้อย่างสมบูรณ์ ขอให้คณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ รับหนังสือรับรองฉบับดังกล่าวเพื่อใช้ประกอบการดุลพินิจในการ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีต่อไป แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ กลับปรากฏว่าไม่มีรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสอบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการอัยการ ขอทราบเหตุผลที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้มีคุณสมบัติในการสอบคัดเลือกครั้งนี้ แต่สำนักงาน ก.อ. ได้มีหนังสือ ที่ อส (บท.) ๐๐๐๓/๒๐๓๐ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งเหตุผลในการไม่รับสมัครสอบอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ แก่ผู้ฟ้องคดีว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ได้รับรายงานผลการตรวจร่างกายจากคณะกรรมการแพทย์ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีรูปร่างพิการ เดินขาเก้เขลิก กล้ามเนื้อแขนลีบจนถึงปลายมือทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาลีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด ได้รับการผ่าตัดตามหลักที่กระดูกสันหลังไว้เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน จึงมีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเป็นผู้มีบุคลิกภาพและร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ ตามมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในการนี้ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับสมัครสอบอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ ของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างเหตุผลดังกล่าวเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกาย บทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำมาใช้พิจารณา เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้งสุขภาพร่างกายของผู้ฟ้องคดีก็แข็งแรงมาก

/พอที่จะ...

พอที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งอัยการได้อย่างไม่มีอุปสรรค ทั้งนี้ ตามที่นายสุเทพ อัยการจังหวัดกำแพงเพชรได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ รับรองสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีไว้แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำเรื่องนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้บทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเปิดให้ผู้ฟ้องคดีสอบทดแทนการตัดสิทธิสอบในครั้งนี้เป็นกรณีพิเศษ

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่ามาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาก่อน จึงขอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า แม้มาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะได้บัญญัติเป็นหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่ว่าชายหรือหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน จะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ แต่ต้องยอมรับว่าในการที่หน่วยงานใดจะรับบุคคลเข้าทำหน้าที่ในตำแหน่งใดย่อมต้องพิจารณาถึงความรู้ความสามารถ ความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย ซึ่งการรับสมัครสอบคัดเลือก

/เพื่อบรรจุ...

เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วยนั้น นอกจากจะพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถแล้ว ยังต้องพิจารณาสุขภาพของร่างกายและจิตใจว่ามีความสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ และมีบุคลิกลักษณะที่ดีพอที่จะเป็นข้าราชการอัยการ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอัยการมิใช่เพียงปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีหรือในสำนักงานเท่านั้น บางครั้งต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน เช่น เพื่อเดินเผชิญสืบ เพื่อสืบพยานที่ไม่อาจมาศาลได้ การร่วมชั้นสุตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวน การออกไปเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนในชนบท เป็นต้น การพิจารณาเพื่อรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการผู้ช่วยจึงมีมาตรฐานที่แตกต่างและเข้มงวดกว่าการคัดเลือกบุคคลไปดำรงตำแหน่งอื่นอยู่บ้าง ซึ่งมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติเป็นข้อยกเว้นไว้ว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ และวรรคสองรับรองไว้ว่า กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย ซึ่งบทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม เมื่อพิจารณาถึงมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ คำว่า มีกาย....ไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ จะใช้ควบคู่กับมาตรา ๓๓ (๑๒) ที่บัญญัติว่า เป็นผู้ที่คณะกรรมการแพทย์มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนซึ่ง ก.อ. จะได้กำหนดได้ตรวจร่างกายและจิตใจแล้ว และ ก.อ. ได้พิจารณารายงานของแพทย์ เห็นว่าสมควรรับสมัครได้ บทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นไปตามความจำเป็นและความเหมาะสมของฝ่ายอัยการ จึงเห็นว่ามาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นลักษณะตามข้อยกเว้นตามมาตรา ๒๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

/และไม่เป็น...

และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ประธานคณะกรรมการอัยการโดยมติของผู้ถูกฟ้องคดี ได้ออกประกาศ ก.อ. เรื่อง กำหนดการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้ (๑) กำหนดให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกขอรับใบสมัครและยื่นใบสมัครได้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ (๒) เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับใบสมัครสอบคัดเลือกได้ตรวจรับใบสมัครไว้แล้ว จะจัดให้คณะกรรมการแพทย์ ซึ่ง ก.อ. กำหนด ตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกตามมาตรา ๓๓ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ตามวันและเวลาที่เจ้าหน้าที่ผู้รับใบสมัครสอบคัดเลือกจะกำหนด และ (๓) เมื่อ ก.อ. ได้ตรวจพิจารณาคุณสมบัติและพินิจความรู้ของผู้สมัครสอบคัดเลือกตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ เสร็จแล้ว จะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกให้ทราบพร้อมทั้งวัน เวลา สถานที่สอบ และกำหนดวันจับสลากหมายเลขประจำตัวสอบโดยจะประกาศไว้ ณ สำนักงานอัยการสูงสุด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๒/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ มีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๓/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับสมัครและอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ผู้ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ ก.อ. ว่าด้วยการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย และมีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการแพทย์ในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้คณะกรรมการแพทย์ตรวจร่างกายและจิตใจผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ซึ่งในการรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วยในครั้งนี้ มีผู้มาสมัครสอบคัดเลือกทั้งสิ้นจำนวน ๑,๔๐๔ คน โดยผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครสอบได้หมายเลขสมัครที่ ๑๒๗๙ ในการนี้คณะกรรมการแพทย์ฯ

/ได้มี...

ได้มีหนังสือที่ ยธ. ๐๒๑๔.๓๐๒/๘๑๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๔ รายงานผลการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่ออธิบดีอัยการฝ่ายคณะกรรมการอัยการ โดยได้รายงานข้อสังเกตจากผลการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีว่า รูปร่างพิการเดินขาเกแปลก กล้ามเนื้อแขนลีบจนถึงปลายมือทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาลีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด (แจ้งว่าเป็นโพลีโอดังแต่อายุประมาณ ๙ ขวบ) ได้รับการผ่าตัดตามเหล็กที่กระดูกสันหลังไว้เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน (จากโรงพยาบาลพระมงกุฎ) จิตใจปกติ และคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ได้สรุปทำความเข้าใจเสนอผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อพิจารณาว่า เห็นควรรับสมัครผู้สมัครสอบคัดเลือกจำนวน ๑,๓๖๕ คน ไม่ควรรับสมัครจำนวน ๓๙ คน ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ในจำนวน ๓๙ คนดังกล่าวด้วย โดยคณะกรรมการพิจารณาคณะสมมติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๓ (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงมีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเรื่องการพิจารณาคณะสมมติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ และกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ เข้าพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ แล้ว มีมติเห็นชอบด้วยกับผลการตรวจสอบคุณสมบัติและพื้นฐานความรู้ของผู้สมัครสอบคัดเลือกตามรายงานของคณะกรรมการพิจารณาคณะสมมติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ และเห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือก วัน เวลา และสถานที่สอบคัดเลือก และให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการต่อไป กรณีตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ แล้วว่า มาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาดมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอถือเอาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี สำหรับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศรับสมัคร

/สอบคัดเลือก...

สอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยเปิดรับสมัครสอบเป็นการทั่วไป มีการพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครสอบทุกรายตามข้อกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับ รูปแบบ ขั้นตอน วิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ และใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับผู้สมัครสอบคัดเลือกทุกราย มิได้มีการเลือกปฏิบัติแต่เฉพาะผู้ฟ้องคดีเท่านั้น และได้ใช้กฎระเบียบนี้มาโดยตลอด ซึ่งเมื่อคราวรับสมัครสอบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีก็ได้มาสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย และผู้ถูกฟ้องคดีได้ตัดสินสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีโดยเหตุผลเดียวกันกับครั้งนั้นมาแล้ว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย ผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอนอย่างละเอียดรอบคอบ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น ซึ่งเมื่อมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดให้ผู้ฟ้องคดีสอบทดแทนการตัดสินสิทธิสอบในครั้งนี้เป็นกรณีพิเศษได้ ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องหรือมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีของผู้ฟ้องคดี

ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดียื่นคำแถลงเป็นหนังสือนำเสนอหนังสือรับรองสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๓ ฉบับ ดังนี้

๑. หนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งนายมนตรี นักเป่า ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาลมีถึงคณะกรรมการแพทย์ฯ ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีว่า นายมนตรีเป็นเพื่อนกับผู้ฟ้องคดีโดยรู้จักคุ้นเคยกันมาประมาณ ๕ ปี ในเรื่องความแข็งแรงของช่วงแขนผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ฟ้องคดีจะใช้แขนและนิ้วข้างซ้ายหยิบและจับของหนัก ส่วนแขนขวาจะใช้เขียนหนังสือ นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขน (น่าจะเป็นแขนซ้าย) เกาะโหนท้ายรถสองแถว

ได้よう...

๘

ได้อย่างเหนียวแน่นทั้งที่ขณะนั้นรถได้พุ่งทะยานไปข้างหน้าอย่างแรงและรวดเร็ว และเคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขนทั้งสองข้างบังคับพวงมาลัยรถยนต์ได้เช่นคนปกติทั่วไป และการเขียนหนังสือก็สามารถเขียนได้นานนับชั่วโมงเช่นคนปกติทั่วไป สำหรับในเรื่องความแข็งแรงของช่วงขาผู้ฟ้องคดีนั้น นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีปั่นจักรยานจากบ้านพักตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ไปถึงบริเวณที่ว่าการอำเภอไทรงาม ซึ่งห่างกันประมาณ ๕ กิโลเมตร ทั้งไปและกลับ อีกทั้งยังปั่นจักรยานไปที่อื่น ๆ อีก และยังสามารถใช้ขาและเท้าทั้งสองข้างในการขับขี่ยานยนต์ได้ดีอีกด้วย กรณีความทรหดอดทนของร่างกายผู้ฟ้องคดีโดยรวมนั้น นายมนตรีเคยเดินเท้ากับผู้ฟ้องคดีหลายครั้ง เช่น จากหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปยังอู่รถเมล์สาย ๒ ซึ่งอยู่หลังศาลอาญาได้รวมระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร ผู้ฟ้องคดีไม่มีท่าทางอ่อนแรงหรืออ่อนล้าแต่อย่างใด และเคยเห็นผู้ฟ้องคดีนั่งอ่านและเขียนหนังสือจนดึกได้อย่างคนปกติทั่วไป ส่วนสุขภาพด้านจิตใจผู้ฟ้องคดีนั้น เท่าที่นายมนตรีพบเห็นผู้ฟ้องคดีเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ ยิ้มง่าย เป็นที่รักของเพื่อนฝูง มีความโอปออารมณ์ เป็นที่ฟังของญาติพี่น้องได้ตามสมควร เป็นคนตั้งใจทำงาน และรักความยุติธรรม ทั้งนี้ นายมนตรียืนยันว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความจริงและพร้อมจะไปชี้แจงต่อคณะกรรมการแพทย์ฯ ด้วย

๒. หนังสือสำนักงานสภานายความจังหวัดกำแพงเพชร ที่ สท.กพ. ๑๘/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งนายสาต ดีเลิศ ประธานทนายความจังหวัดกำแพงเพชร มีถึงตุลาการศาลปกครองชั้นต้น รับรองการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดี ทนายความใบอนุญาตเลขที่ ๘๑๔/๒๕๓๘ เป็นทนายความประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชรและปัจจุบันยังประกอบอาชีพทนายความอยู่ ซึ่งโดยสภาพทางกายแล้วไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งทนายความ อีกทั้งเคยเป็นทนายความอาสาประจำส่วนราชการ และทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจ กรณีทนายความอาสาเข้าฟังการถามคำให้การผู้ต้องหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี และปัจจุบันยังเป็นทนายความอาสาให้คำปรึกษาประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชร เคยร่วมกิจกรรมกับทางชมรมในการออกไปเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายให้กับประชาชนที่อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งนี้ นายสาตรับรองว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริง

/๓. หนังสือ...

๓. หนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ซึ่งนายจักรกฤษณ์ คงบุญ หัวหน้าสำนักกฎหมายธุรกิจและการบัญชีนายจักรกฤษณ์ คงบุญ มีถึงตุลาการศาลปกครองชั้นต้นรับรองการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความประจำสำนักกฎหมายธุรกิจการบัญชีนายจักรกฤษณ์ คงบุญ การปฏิบัติงานในหน้าที่ของทนายความไม่มีอุปสรรคใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปต่างจังหวัด ตามประเด็นหรือเผชิญสับสนยาก อีกทั้งเป็นบุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ทั้งนี้ นายจักรกฤษณ์รับรองว่าข้อความดังกล่าวเป็นความจริง

นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดียังได้นำส่งหนังสือรับรองการประกอบวิชาชีพเป็นทนายความ ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำหน้าที่หรือมีส่วนร่วมทำหน้าที่ทนายความอย่างแท้จริง ในการที่ศาลยุติธรรมออกนั่งพิจารณาคดี ซึ่งมีผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีรับรอง จำนวน ๑๕ คดี โดยเป็นคดีอาญาจำนวน ๑๔ คดี และคดีแพ่งจำนวน ๑ คดี

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คำวินิจฉัยดังกล่าวจึงเป็นที่เด็ดขาดผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คดีจึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีตัดสินใจฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ เพราะมีกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการตามมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๑ (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบกับ ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ของประกาศ ก.อ. เรื่อง กำหนดการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว ทำให้เห็นถึงเหตุผลหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายและวัตถุประสงค์ของการสอบคัดเลือกว่า ต้องการให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการอัยการต้องมีพื้นฐานสภาพร่างกายและจิตใจที่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานอัยการได้ หากบุคคลใดมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ โดยมีสภาพร่างกายและจิตใจไม่อยู่ในลักษณะที่จะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานอัยการได้ การรับบุคคลเช่นนั้นก็ย่อมเป็น

/การขัดต่อ...

การขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการคัดเลือกบุคคล เพื่อให้เข้ามาทำหน้าที่พนักงานอัยการได้ นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอัยการมิใช่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเท่านั้น จะต้องมีการไปปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดีในศาล บางครั้งจะต้องมีการไปเดินเผชิญสับนอกสำนักงานเพื่อสืบพยานที่ไม่อาจมาศาล การร่วมชั้นสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวน รวมทั้งการออกไปเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีรูปกายพิการเดินขาอะเผลก กล้ามเนื้อแขนลีบจนถึงปลายมือทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาลีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด แจ้งว่าเป็นโปลิโอตั้งแต่อายุประมาณ ๙ ขวบ และได้รับการผ่าตัดดามเหล็กที่กระดูกสันหลังไว้เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน ตามรายงานผลการตรวจร่างกายของคณะกรรมการแพทย์ดังกล่าว จึงเป็นความแตกต่างที่ถึงขั้นเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการที่จะปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะงานของพนักงานอัยการได้เมื่อเทียบกับบุคคลปกติทั่วไป การที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสภาพร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการตามมาตรา ๓๓ (๑๑) (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และมีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นการพิจารณาตามอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นการใช้ดุลพินิจอย่างเป็นธรรมและชอบด้วยเหตุผล ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีในการสอบอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเปิดให้ผู้ฟ้องคดีสอบทดแทนการถูกตัดสิทธิสอบในครั้งที่ผ่านมาเป็นกรณีพิเศษ

ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่เคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแก่คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสดังกล่าวชี้แจงข้อเท็จจริงจะทำให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไปยังศาลรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณาความ นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้น

/จะวินิจฉัย...

๑๑

จะวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีในการสอบอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น ศาลปกครองชั้นต้นควรนำบทบัญญัติ มาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาประกอบในการวินิจฉัยด้วย และจะนำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่า มาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาใช้ประกอบในการวินิจฉัยไม่ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าว ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งกันแต่ประการใด แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้ดุลพินิจตัดสินคดีกับผู้สมัครรายใด โดยอ้างแต่เพียงว่ามีกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการตาม มาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยมีได้ พิจารณาถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน จะกลายเป็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นการกระทำที่เกินขอบเขตและขัดต่อเจตนารมณ์ตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งหากปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจในการพิจารณา ได้โดยไม่มีขอบเขตแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ย่อมไม่อาจมีสภาพบังคับได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า วัตถุประสงค์ของการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย เพื่อต้องการให้ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการอัยการมีพื้นฐานสภาพทางกายและจิตใจที่สามารถ ปฏิบัติงานในหน้าที่พนักงานอัยการได้ ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอัยการมิใช่ ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานเท่านั้น แต่จะต้องมีการปฏิบัติงานในห้องพิจารณาคดี บางครั้ง ต้องเดินเผชิญสืบ ต้องร่วมชั้นสุทฺรพลิตกับพนักงานสอบสวน รวมทั้งต้องออกไปเผยแพร่ ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนด้วย นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ลักษณะการทำงานของ ทนายความในหลาย ๆ เรื่องจะเหมือนกับการทำงานของพนักงานอัยการ ซึ่งผู้ฟ้องคดี ก็ได้เคยปฏิบัติงานเช่นว่านั้นมาแล้ว โดยยื่นซักถามและถามค้ำนพยานในศาลโดยไม่เคย ขออภิสิทธิ์กรณีใดเป็นพิเศษ อีกทั้งผู้ฟ้องคดียังเป็นทนายความอาสาประจำส่วนราชการให้ คำปรึกษาแก่ประชาชนประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชร และเคยเป็นทนายความอาสาประจำ สถานีตำรวจจังหวัดกำแพงเพชร เข้าฟังการสอบคำให้การผู้ต้องหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ร่วมกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ และเคยออกไปเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย

/แก่ประชาชน...

แก่ประชาชนมาแล้ว นอกจากนี้ การปฏิบัติงานของพนักงานอัยการในส่วนที่แตกต่างกับ
 หมายความ กล่าวคือ ในส่วนของการเริ่มต้นคดีและการดำเนินคดีโดยแยกเป็นคดีแพ่งและ
 คดีอาญานั้น การดำเนินงานของพนักงานอัยการจะง่ายกว่าการดำเนินงานของหมายความ
 มาก โดยในส่วนของคดีอาญาของพนักงานอัยการนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเริ่มต้นคดี
 หรือการดำเนินคดี เช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การติดต่อ
 กับหน่วยงานอื่นเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานมาลงโทษผู้กระทำความผิด การติดตามพยานมา
 เบิกความต่อศาล ล้วนแล้วแต่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสิ้น แต่หมายความจะต้อง
 ดำเนินการเองตั้งแต่การตรวจสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมพยานหลักฐาน การติดต่อ
 เพื่อขอเอกสารหรือวัตถุพยานกับหน่วยงานอื่น หรือแม้แต่การติดตามพยานมาเบิกความขึ้นศาล
 หรือในส่วนของคดีแพ่ง เช่น การนำหมาย การส่งหมาย การติดตามผล
 หมาย การติดตามพยาน การทำแผนที่พิพาท เป็นต้น การทำงานของหมายความจะยาก
 กว่าการทำงานของพนักงานอัยการเช่นกัน ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้เคยปฏิบัติงานดังกล่าวมาแล้ว
 ทั้งสิ้น อีกทั้งยังเคยเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัดเป็นประจำ การที่ผู้ถูกฟ้องคดี
 ดัดสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีโดยเพียงแต่ดูรายงานผลการตรวจร่างกายของคณะกรรมการแพทย์
 ซึ่งมีได้ระบุว่าสภาพทางกายของผู้ฟ้องคดีสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งอัยการได้หรือไม่
 โดยไม่เคยทดสอบสภาพทางกายของผู้ฟ้องคดี ซึ่งสภาพทางกายของผู้ฟ้องคดีแม้จะไม่
 สมบูรณ์แต่ก็สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของหมายความได้อย่างสมบูรณ์ แม้แต่การเดินทาง
 ไปว่าความต่างจังหวัดหรือตามประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น ผู้ฟ้องคดีก็เคยขับรถยนต์
 ส่วนตัวไปปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ หรือแม้แต่การขับขีรถจักรยานผู้ฟ้องคดีก็สามารถขับขี่
 ได้ ปรากฏตามหนังสือรับรองสุขภาพและใบอนุญาตขับขีรถยนต์ส่วนบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีเคย
 อ่างนำส่งต่อศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดัดสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีโดยอ้าง
 เหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสภาพทางกายว่าผู้ฟ้องคดีมีกายไม่เหมาะสมที่จะเป็น
 ข้าราชการอัยการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งศาลปกครองชั้นต้น
 มิได้ส่งสำเนาคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อได้มีโอกาสโต้แย้งคำให้การดังกล่าว
 ผู้ฟ้องคดีจึงมีอาจต่อสู้คดีในศาลปกครองชั้นต้นได้อย่างเต็มที่ ขอให้ศาลปกครองสูงสุด
 มีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดี

/ดัดสิทธิ...

ตัดสินทิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผู้ถูกฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ แล้วว่า มาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอถือเอาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของคำแก้อุทธรณ์ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่เคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้ส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย และศาลรัฐธรรมนูญไม่เคยแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแก้คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีได้ ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสทราบและมีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงจะทำให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเปลี่ยนแปลงไป การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไปยังศาลรัฐธรรมนูญคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายวิธีพิจารณาความ นั้น กรณีนี้มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติว่า ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นจึงเป็นไปตามกฎหมายแล้ว ส่วนกระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของศาลรัฐธรรมนูญอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง ศาลปกครองไม่อาจเข้าไปก้าวก่ายอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญได้ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ปราศจากเหตุผลและขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีที่ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินทิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น กรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็น

/ข้าราชการ...

ข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยเปิดรับสมัครสอบเป็นการทั่วไป มีการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบทุกรายตามข้อกำหนด ระเบียบข้อบังคับ รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันทุกคน มิได้มีการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะเจาะจงสำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งจากการตรวจร่างกายของคณะกรรมการแพทย์ ผู้ฟ้องคดีมีร่างกายพิการ เดินขาเกะเขลัก กล้ามเนื้อแขนลีบ จนถึงปลายนิ้วทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาลีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด ได้รับการผ่าตัดตามกระดูกสันหลังไว้เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน คณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงมีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเป็นผู้มีบุคลิกภาพและร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ ตามมาตรา ๓๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบกับรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกและไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีตามมติคณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับผู้สมัครสอบคัดเลือกทุกรายมิได้มีการเลือกปฏิบัติแต่เฉพาะผู้ฟ้องคดีเท่านั้น และใช้กฎระเบียบนี้มาโดยตลอด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิสอบผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย ผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอนอย่างละเอียดรอบคอบ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ ประธานคณะกรรมการอัยการโดยอาศัยมติของผู้ถูกฟ้องคดี ได้ออกประกาศ ก.อ. เรื่อง กำหนดการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยกำหนดขั้นตอนการดำเนินการไว้ ดังนี้ (๑) กำหนดให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกขอรับใบสมัครและยื่นใบสมัครได้ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ (๒) เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับใบสมัครสอบคัดเลือกได้ตรวจรับใบสมัครไว้แล้วจะจัดให้คณะกรรมการแพทย์ซึ่ง ก.อ. กำหนดตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือก ตามมาตรา ๓๓ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ตามวันและเวลาที่เจ้าหน้าที่ผู้รับใบสมัครสอบคัดเลือกจะกำหนด และ (๓) เมื่อ ก.อ. ได้ตรวจพิจารณาคุณสมบัติและพื้นความรู้ของผู้สมัครสอบคัดเลือกตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จะประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกให้ทราบพร้อมทั้งวัน เวลา สถานที่สอบ และกำหนดวันจบสลาภหมายเลขประจำตัวสอบ โดยจะประกาศไว้ ณ สำนักงานอัยการสูงสุด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๒/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ มีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๓/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับสมัครและอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้ผู้ได้รับแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบ ก.อ. ว่าด้วยการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย และมีคำสั่ง ก.อ. ที่ ๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการแพทย์ในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยให้คณะกรรมการแพทย์ฯ ตรวจร่างกายและจิตใจผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ซึ่งในการรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วยในครั้งนี้ มีผู้มาสมัครสอบคัดเลือกทั้งสิ้นจำนวน ๑,๔๐๔ คน ในการนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีรูปกายพิการโดยประกอบวิชาชีพทนายความมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามใบอนุญาตให้เป็นทนายความเลขที่ ๗๑๔/๒๕๓๙ ได้ยื่นใบสมัครสอบในครั้งนี้ด้วย ได้หมายเลขสมัครที่ ๑๒๗๗/๒๕๔๔

/หลังจากที่...

หลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครแล้ว นายมนตรี ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาล ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงคณะกรรมการแพทย์ ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีว่า นายมนตรีเป็นเพื่อนกับผู้ฟ้องคดีโดยรู้จักคุ้นเคยกันมาประมาณ ๕ ปี ในเรื่องความแข็งแรงของช่วงแขนผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ฟ้องคดีจะใช้แขนและนิ้วข้างซ้ายหยิบและจับของหนัก ส่วนแขนขวาจะใช้เขียนหนังสือ นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขน (น่าจะเป็นแขนซ้าย) เกาะโหนท้ายรถสองแถวได้อย่างเหนียวแน่นทั้งที่ขณะนั้นรถได้พุ่งทยานไปข้างหน้าอย่างแรงและรวดเร็ว เคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขนทั้งสองข้างบังคับบังค้ำพวงมาลัยรถยนต์ได้เช่นคนปกติทั่วไป การเขียนหนังสือก็สามารถเขียนได้นานนับชั่วโมงเช่นคนปกติทั่วไป สำหรับความแข็งแรงของช่วงขาผู้ฟ้องคดีนั้น นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีปั่นรถจักรยานจากบ้านพักตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ไปถึงบริเวณที่ว่าการอำเภอไทรงาม ซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ ๕ กิโลเมตร ทั้งไปและกลับและปั่นรถจักรยานไปที่อื่น ๆ ด้วย อีกทั้งสามารถใช้ขาและเท้าทั้งสองข้างในการขับขี่ยานยนต์ได้ดี กรณีความทรหดอดทนของร่างกายผู้ฟ้องคดีโดยรวมนั้น นายมนตรีเคยเดินเท้ากับผู้ฟ้องคดีหลายครั้ง เช่น จากหน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปยังอู่รถเมล์สาย ๒ ซึ่งอยู่หลังศาลอาญาได้ รวมระยะทางประมาณ ๒ กิโลเมตร ผู้ฟ้องคดีไม่มีท่าทางอ่อนแรงหรืออ่อนล้าแต่อย่างใด และเคยเห็นผู้ฟ้องคดีนั่งอ่านและเขียนหนังสือจนตึกได้อย่างคนปกติทั่วไป ส่วนสุขภาพด้านจิตใจของผู้ฟ้องคดีนั้น นายมนตรีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีบุคลิกนิสัยดี มีความโอบอ้อมอารี และตั้งใจทำงาน และนายสุเทพ อัยการจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงคณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการฯ รับรองสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีว่า ปัจจุบันผู้ฟ้องคดีประกอบวิชาชีพทนายความประจำ ณ ศาลจังหวัดกำแพงเพชร มีสุขภาพแข็งแรงและความสามารถที่จะปฏิบัติงานในตำแหน่งอัยการได้อย่างสมบูรณ์ หลังจากนั้นคณะกรรมการแพทย์ ได้มีหนังสือ ที่ ยธ. ๐๒๑๔.๓๐๒/๘๑๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ รายงานผลการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการฯ ต่ออธิบดีอัยการฝ่ายคณะกรรมการอัยการ โดยได้รายงานข้อสังเกตจากการตรวจร่างกายและจิตใจผู้ฟ้องคดีว่า รูปร่างพิการ เดินขาเกะเขลิก กล้ามเนื้อแขนลีบจนถึง

/ปลายมือ...

ปลายมือทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาหนีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด (แจ้งว่าเป็นโปลิโอตั้งแต่อายุประมาณ ๙ ขวบ) ได้รับการผ่าตัดตามหลักที่กระดูกสันหลังไว้ เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน (จากโรงพยาบาลพระมงกุฎ) จิตใจปกติ และคณะอนุกรรมการพิจารณาคณะสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ได้สรุปทำความเข้าใจเสนอผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อพิจารณาว่า เห็นควรรับสมัครผู้สมัครสอบคัดเลือกจำนวน ๑,๓๖๕ คน ไม่ควรรับสมัครจำนวน ๓๙ คน ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ในจำนวน ๓๙ คนดังกล่าวด้วย โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาคณะสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติ ตามมาตรา ๓๓ (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงมีมติไม่ควรรับสมัครผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเรื่องการพิจารณาคณะสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ และกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบ เข้าพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ แล้วมีมติเห็นชอบด้วยกับผลการตรวจสอบคุณสมบัติและพื้นความรู้ของผู้สมัครสอบคัดเลือกตามรายงานของคณะอนุกรรมการพิจารณาคณะสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ และเห็นชอบด้วยกับรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือก วัน เวลา และสถานที่สอบคัดเลือก หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบ โดยไม่มีรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสอบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการอัยการ ขอทราบเหตุผลที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้มีคุณสมบัติในการสอบคัดเลือกครั้งนี้ ในการนี้สำนักงาน ก.อ. ได้มีหนังสือ ที่ อส (บท.) ๐๐๐๓/๒๐๓๐ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งเหตุผลในการไม่รับสมัครสอบอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ แก่ผู้ฟ้องคดีว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาคณะสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกฯ ได้รับรายงานผลการตรวจร่างกายจากคณะกรรมการแพทย์ฯ ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีรูปร่างพิการ เดินขาโก่งผิดปกติ กล้ามเนื้อแขนขาหนีบจนถึงปลายมือทั้งสองข้าง กล้ามเนื้อขาหนีบจนถึงปลายเท้าทั้งสองข้าง กระดูกสันหลังคด ได้รับการผ่าตัดตามหลักที่กระดูกสันหลังไว้เพื่อให้ไหล่ทั้งสองข้างเท่ากัน จึงมีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเป็นผู้มีบุคลิกภาพและร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ ตามมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า สภาพทางกายของผู้ฟ้องคดีแม้จะไม่สมบูรณ์แต่ก็สามารถทำงานได้ โดยผู้ฟ้องคดีเคย

/ปฏิบัติงาน...

ปฏิบัติงานในห้องพิจารณาคดีโดยยื่นซักถามและถามค้านพยานในศาลโดยไม่เคย
ขอลิขสิทธิ์ใดเป็นพิเศษ อีกทั้งยังเป็นทนายความอาสาประจำส่วนราชการให้คำปรึกษา
แก่ประชาชนประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชร และเคยเป็นทนายความอาสาประจำสถานี
ตำรวจจังหวัดกำแพงเพชร เข้าฟังการสอบคำให้การผู้ต้องหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ร่วมกับ
พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ และเคยออกไปเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่
ประชาชนมาแล้ว อีกทั้งยังเคยเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัดหรือตามประเด็นไป
สืบพยานที่ศาลอื่นโดยขั้บรถยนต์ส่วนตัวไปปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ หรือแม้แต่กรณีขับขี
รถจักรยานผู้ฟ้องคดีก็สามารถขับขี่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำเรื่องนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น
ในการนี้สภาพทนายความจังหวัดกำแพงเพชร โดยนายสาต ประธานทนายความ
จังหวัดกำแพงเพชร ได้มีหนังสือ ที่ สท. กพ.๑๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖
รับรองการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความ
ประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชรและปัจจุบันยังประกอบอาชีพทนายความอยู่ ซึ่งโดยสภาพ
ทางกายแล้วไม่มีอุปสรรคใด ๆ ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งทนายความ อีกทั้งเคยเป็น
ทนายความอาสาประจำส่วนราชการ และประจำสถานีตำรวจกรณีทนายความอาสาเข้าฟัง
การถามคำให้การผู้ต้องหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี และปัจจุบันยังเป็นทนายความอาสาให้
คำปรึกษาประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชรเคยร่วมกิจกรรมกับทางชมรมในการออกไป
เผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายให้กับประชาชนที่อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
และนายจักรกฤษณ์ หัวหน้าสำนักกฎหมายธุรกิจและการบัญชีทนายจักรกฤษณ์
ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ รับรองการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีต่อ
ศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความประจำสำนักกฎหมายธุรกิจและการบัญชี
ทนายจักรกฤษณ์ การปฏิบัติงานในหน้าที่ของทนายความไม่มีอุปสรรคใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็
นการเดินทางไปต่างจังหวัด ตามประเด็นหรือเผชิญสืบพยาน อีกทั้งยังเป็นบุคคลซึ่งมี
ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีใน
การสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔
โดยใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีกายที่ไม่เหมาะสมจะเป็นข้าราชการอัยการ เป็นการกระทำ

/ที่ชอบด้วย...

ที่ขอด้วยมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถือเป็นที่สุด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น จึงฟังเป็นที่ยุติว่าบทบัญญัติมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีจึงมีประเด็นแห่งคดีที่จะต้องพิจารณาคือ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีกายที่ไม่เหมาะสมจะเป็นข้าราชการอัยการ เนื่องจากมีรูปกายพิการ เป็นการใช้อดุลพินิจโดยชอบด้วยมาตรา ๓๓ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และมาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติว่า การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งบัญญัติว่า ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการผู้ช่วย ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ขลย (๑๑) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจ

/ไม่เหมาะสม...

ไม่เหมาะสมจะเป็นข้าราชการอัยการ หรือเป็นโรคที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง และ (๑๒) เป็นผู้ที่คณะกรรมการแพทย์มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ซึ่ง ก.อ. จะได้กำหนดได้ตรวจร่างกาย และจิตใจแล้ว และ ก.อ. ได้พิจารณารายงานของแพทย์ เห็นว่าสมควรรับสมัครได้ แล้ว

เห็นว่า มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้วางหลักแห่งความเสมอภาคไว้ ซึ่งหลักดังกล่าวนี้องค์การต่าง ๆ ของรัฐรวมทั้งฝ่ายปกครองต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน การปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันก็ดี หรือการปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกันก็ดี ย่อมขัดต่อหลักความเสมอภาค จึงเห็นได้ว่าหลักความเสมอภาคไม่ได้บังคับให้องค์การต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลทุกคนอย่างเดียวกัน ตรงกันข้าม กลับบังคับให้ต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เฉพาะแต่บุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญเท่านั้นที่องค์การต่าง ๆ ของรัฐต้องปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านั้นอย่างเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกบุคคลออกเป็นประเภท ๆ แล้วปฏิบัติต่อบุคคลต่างประเภทกัน แตกต่างกันไปนั้น มาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติวางข้อจำกัดการกระทำดังกล่าวขององค์การต่าง ๆ ของรัฐไว้ว่า การนำเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาอ้างเพื่อเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้แตกต่างกัน หากเป็นไปโดยไม่เป็นธรรม ก็ย่อมถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรมเช่นเดียวกัน ดังนั้น หากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างดังกล่าว โดยไม่มีเหตุผลที่หนักแน่นควรค่าแก่การรับฟัง ย่อมถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้อำนาจดุลพินิจตามมาตรา ๓๓ (๑๑) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ วินิจฉัยว่า ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย รายใดมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการอัยการ จึงต้องมีเหตุผลที่

/หนักแน่น...

หนักแน่นควรค่าแก่การรับฟังด้วยว่า ผู้สมัครสอบคัดเลือกกรายนั้นมีกายหรือจิตใจที่ไม่เหมาะสมอย่างไรอันทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ของข้าราชการอัยการได้

ซึ่งเมื่อพิจารณาจากลักษณะงานของข้าราชการอัยการซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในห้องพิจารณาคดี บางครั้งต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่นอกสำนักงาน เช่น เพื่อเดินเผชิญสืบเพื่อสืบพยานที่ไม่อาจมาศาลได้ การร่วมชั้นสูตรพลิกศพกับพนักงานสอบสวน และการออกไปเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนในชนบท เป็นต้น ประกอบกับข้อเท็จจริงซึ่งรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีรูปกายพิการ ประกอบวิชาชีพทนายความมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามใบอนุญาตให้เป็นทนายความเลขที่ ๗๑๔/๒๕๓๙ ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีประกอบวิชาชีพเป็นทนายความนั้น ผู้ฟ้องคดีเคยปฏิบัติงานในห้องพิจารณาคดี โดยยื่นชกถามและถามค้านพยานในศาลโดยไม่เคยขออภิสิทธิ์กรณีใดเป็นพิเศษ เคยเป็นทนายความอาสาประจำส่วนราชการให้คำปรึกษาแก่ประชาชนประจำศาลจังหวัดกำแพงเพชร เคยเป็นทนายความอาสาประจำสถานีตำรวจจังหวัดกำแพงเพชร เข้าฟังการสอบคำให้การผู้ต้องหาเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ร่วมกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ เคยออกไปเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน และเคยเดินทางไปปฏิบัติงานในต่างจังหวัดหรือตามประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่นโดยขับรถยนต์ส่วนตัวไปปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ อีกทั้งหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๔ ของนายมนตรี ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ตำแหน่งผู้พิพากษาประจำศาล ซึ่งมีถึงคณะกรรมการแพทย์ในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในการตรวจร่างกายและจิตใจของผู้ฟ้องคดีว่า นายมนตรี เป็นเพื่อนกับผู้ฟ้องคดีโดยรู้จักคุ้นเคยกันมาประมาณ ๕ ปี ในเรื่องความแข็งแรงของช่วงแขนผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ฟ้องคดีจะใช้แขนและนิ้วข้างซ้ายหยิบและจับของหนัก ส่วนแขนขวาจะใช้เขียนหนังสือ นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขน (น่าจะเป็นแขนซ้าย) เกาะโหนท้ายรถสองแถวได้อย่างเหนียวแน่นทั้งที่ขณะนั้นรถได้พุ่งทยานไปข้างหน้าอย่างแรงและรวดเร็ว เคยเห็นผู้ฟ้องคดีใช้แขนทั้งสองข้างบังคับพวงมาลัยรถยนต์ได้เช่นคนปกติทั่วไป การเขียนหนังสือก็สามารถเขียนได้นานนับชั่วโมงเช่นคนปกติทั่วไป สำหรับความแข็งแรงของช่วงขา ผู้ฟ้องคดีนั้น นายมนตรีเคยเห็นผู้ฟ้องคดีปีนรถจักรยานจากบ้านพักตำบลไทรงาม อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ไปถึงบริเวณที่ว่าการอำเภอไทรงามซึ่งอยู่ห่างกันประมาณ ๕ กิโลเมตร

/ทิ้งไป...

ข้าราชการฝ่ายอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๑ และเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ ในส่วนที่มีมติไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๔๔ ส่วนคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดให้ผู้ฟ้องคดีสอบทดแทนการไม่ประกาศรายชื่อให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสอบในครั้งนี้ นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการจัดให้มีการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วยได้เมื่อใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ต้องมีอัตรากำลังในตำแหน่งดังกล่าวว่าง ต้องมีเงินงบประมาณในการว่าจ้าง และการดำเนินการสอบคัดเลือก เป็นต้น ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดสอบคัดเลือกเพื่อผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีพิเศษเพียงรายเดียวได้

นายอำพล สิงห์โกวินท์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายธีรยุทธ หล่อเลิศรัตน์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายหัสวุฒิ วิฑิตวิริยกุล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายจรัญ หัตถกรรม
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายธงชัย ลำดับวงศ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
กลุ่มงานค้นคว้าและเปรียบเทียบคำพิพากษา

ได้ตรวจสอบ...แล้วถูกต้อง

ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา/คำสั่ง
วันที่ 30 ส.ค. 2547

ศาลปกครองชั้นต้นอ่านคำพิพากษา/คำสั่ง
วันที่ 4 ก.พ. 2548

ได้รับแจ้งการอ่านวันที่ 4 ก.พ. 2548

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายอำพน เจริญชีวินทร์

๗/๒๕๔๘
(นางสาวศศิภานต์ สัตย์พานิช)
ฝ่ายพนักงานอัยการ

สำเนาถูกต้อง

นางสาวรัตนา ทองดอนโพธิ์,
พนักงานคดีปกครอง
4 ก.พ. 2548